

Spis utworów

I

O tej porze	7
Dwa skoki i już Pekin (Kartki z podróży)	8
Przelot	15
W drodze	22
Sorrento, 4 V 1960	28
*** (W połowie lutego...)	30
Z dziennika podróży	33
Przeprowadzka	43
Przeprowadzka (ciąg dalszy)	44
Nie zrozumiał (Humoreska)	46
Sobowtór (fragment powieści)	49
Brama	53
Ziemia i morze	56
Ubranie	58
Kurtyna z dzieciństwa	61
Poemat otwarty i dramaturgia otwarta	62
Pytania zadawane sobie	65
Pisarz w teatrze	66
Czemu oni tak wrzeszczą	70
W związku z przerostami	71
Przemiany	72

Tytuły długie i krótkie	76
Mój wiersz	77
„Dezerterzy”	85
Kilka słów o noweli „Moja córeczka”	88
Biruta, moja pierwsza miłość	90
List do Karla Dedeciusa	95
Notatki do Nowosielskiego	99
Poczytajcie Prusa, zanim mu pomnik postawicie...	105
O prawdziwe oblicze pokolenia średniego	108
Kongres futurologów – czyli zjazd Pisarzy „SF” w Poznaniu	111
Wypowiedź o literaturze małych narodów	115
Początek to chwila ale koniec trwa długo	117
Nie karać, ale wychowywać	119
Czego Jaś się nie nauczy...	121
Syn King-Konga gra w ping-ponga	124
Dali na zapowiedzi, nie pytając o zgodę...	127
„Kybele”, nie „Kobyle”	128
„Trawa”	130
Orle Pióro – 1973	132
Dlaczego piszę	133

II

Wybór listów Juliana Przybosia do Tadeusza Różewicza	137
„Kiedy myślę o Jerzym Zawieyskim...”	150
Rozmowa ponad wodami Oceanu. Korespondencja	
Tadeusza Różewicza i Pawła Mayewskiego (1958-1970)	157
Korespondencja Jana Brzękowskiego i Tadeusza Różewicza	204

Do Barbary i Konrada Swinarskich	217
Trzy karty do przyjaciela K.F.	223
Do Wisławy Szymborskiej	225
Różne oblicza cenzury	226

III

List do umarłego	243
Trzecia rozmowa. Która się nigdy nie odbyła	244
„Do zobaczenia, Tadeuszu...”	246
Wspomnienia, styczeń 2005 r.	247
Konstancin, styczeń 2005 r.	249
Dnia 10 listopada 2005	250
Zgon Karla Jaspersa	252

IV

„Kiedy myślę o poezji w ogóle, myślę o Mickiewiczu”	255
„Odpowiednie dać rzeczy słowo”	263
„Niepokój” trwa do dnia dzisiejszego	268
Wiersz doktora <i>honoris causa</i> wrocławskiej Akademii Sztuk Pięknych	274
Poeta – człowiek nieprzygotowany	277
Literatura jako ceremoniał	278
Fragmenty wypowiedzi... (15 grudnia 1990 r. na University of Warwick)	281
Sztuki nienapisane	285

Na dobre i złe zawsze z wami	292
Podziękowanie	297
Planeta Jerzy Grzegorzewski	299
Zamykanie i otwieranie	301
Poeci, pasztet i katedra	304
Pochwała tłumaczy i Billa Johnstona	306
 Przypisy	 309
Wykaz pierwodruków	325
Indeks osób	331

M*argines, ale...* Tak nazwał Tadeusz Różewicz rubrykę we wrocławskiej „Odrze”, w której w latach 1969-1976 zamieszczał różnorodne teksty. Część z nich znalazła się w wydaniach książkowych, ale też wiele autor pomiął, nawet w *Utworach zebranych* Wydawnictwa Dolnośląskiego. Przypominamy je w tym tomie. Jednak większość utworów pominiętych wybraliśmy z całej prasy polskiej – od wczesnych lat pięćdziesiątych po ostatnie lata. Owe noty, listy, szkice, reportaże, fragmenty dziennikowe, mowy – *silva rerum* – stanowią bogactwo myśli i faktów poszerzających wiedzę biograficzną i wprowadzających w nieznanne obszary twórczości autora *Kartoteki*. Jest to „margines” jego pisarstwa, „ale” znaczący, a niekiedy istotnej wagi. Rozmaitość tematów, zwięzłość stylu, skala tonacji (żart, wyznanie i powaga spraw ostatecznych) sprawiają, że ta książka będzie mieć wiernych czytelników, podobnie jak przed laty *Przygotowanie do wieczoru autorskiego*.

Jan Stolarczyk